

LATVIJAS REPUBLIKAS PATENTU VALDE

APELĀCIJAS PADOME

Citadeles ielā 7/70, Rīgā, LV-1010; tālruni: 67 099 600, 67 099 637, 67 099 610
fakss: 67 099 650; e-pasts: valde@lrpv.gov.lv; http://www.lrpv.gov.lv

Apelācijas lietas šifrs:
ApP/2008/EP-1121156

Lēmums

Rīga

2011.gada 4.novembrī

Apelācijas padome (turpmāk ApP):

ApP sēdes priekšsēdētājs – J.Ancītis,
ApP sēdes locekļi – A.Pāže, J.Ratenieks,
ApP sekretārs – K.Rubiķis,

2008.gada 18.janvārī izskatīja apelāciju, kuru, vadoties no 2007.g. Patentu likuma 39.panta noteikumiem, 2007.gada 13.augustā iesniedusi patentpilnvarotā R.Medvida pieteicēja – uzņēmēj sabiedrības BIOGEN IDEC MA INC. (ASV) vārdā par Patentu valdes (turpmāk – LPV) 2007.gada 15.maijā pieņemto lēmumu par Eiropas patenta

EP 1 121 156 (Polimērkonjugāti no interferona-beta-1a un to pielietojums)
(Eiropas patenta pieteik. Nr. 99970609.6; pieteik. dat. 15.10.1999; patenta reģ. dat. 22.02.2006;
iesnieguma Eiropas patenta attiecināšanai uz Latviju iesniegšanas dat. 21.11.2006)
attiecināšanas uz Latviju noraidījumu (atteikumu atjaunot Eiropas patenta attiecināšanas termiņu).

Apelācijas iesniedzējs nepiekrīt LPV lēmuma pamatojumiem, lūdz izskatīt viņa pretargumentus un atcelt lēmumu par termiņa neatjaunošanu Eiropas patenta EP 1 121 156 attiecināšanai uz Latviju.

ApP sēdē piedalījās patenta pieteicēja (apelācijas iesniedzēja) – uzņēmēj sabiedrības BIOGEN IDEC MA INC. (ASV) – pārstāve, patentpilnvarotā R.Medvida, kā arī LPV pārstāve, Izgudrojumu ekspertīzes departamenta vadošā eksperte (strīda izskatīšanas laikā – departamenta direktora vietniece) M.Rozenplate.

I. Izskatot apelācijas iesniegumu un lietas materiālus un uz klausot apelācijas iesniedzēja pārstāves un LPV pārstāves paskaidrojumus, Apelācijas padome **konstatēja**:

1. Iesniegumu Eiropas patenta EP 1 121 156 attiecināšanai uz Latviju, atsaucoties uz Patentu likuma (ApP piezīme: tobrīd spēkā esošais 1995.g. Patentu likums) 19.panta otro daļu, 2006.gada 21.novembrī iesniedusi Eiropas patenta īpašniece - uzņēmēj sabiedrība BIOGEN IDEC MA INC. (pārstāve R.Medvida).

Iesniegumam Eiropas patenta attiecināšanai uz Latviju pievienoti:
Eiropas patenta EP 1 121 156 kopija;
izgudrojuma formulas (pretenziju) tulkojums latviešu valodā;
ģenerālpilnvara BIOGEN IDEC MA INC. (ASV) pārstāvībai procedūrās LPV, kura izdota E.Lavrinovičam un R.Medvidai;
patentpilnvarotās R.Medvidas iesniegums, kas adresēts LPV direktoram, ar lūgumu atjaunot Eiropas patenta attiecināšanas termiņu;
nodevu samaksas dokumenta kopija par Eiropas patenta formulas publikāciju un par termiņa atjaunošanu.

2. Minētajā iesniegumā par termiņa atjaunošanu (21.11.2006) patentpilnvarotā R.Medvida BIOGEN IDEC MA INC. (ASV) vārdā paskaidro, ka Eiropas patenta EP 1 121 156 publikācijas datums ir 22.02.2006; saskaņā ar Patentu likuma (1995.g. Patentu likuma) 19.panta otro daļu lūgums par attiecināšanu un formulas tulkojums bija jāiesniedz LPV trīs mēnešu laikā no publikācijas dienas, t.i., līdz 22.05.2006. Ja šis termiņš ir nokavēts, to iespējams atjaunot sešu mēnešu laikā, kā to nosaka 12.panta astotās daļas noteikumi, ja kavējumam ir bijuši dibināti iemesli. ASV firma BIOGEN IDEC MA INC. laikus izsūtīja rīkojumus veikt šā patenta attiecināšanu uz norādītajām valstīm, ieskaitot Latviju. Pēc termiņa izbeigšanās

tika konstatēts, ka pārstāvja biroja darbinieka vainas dēļ rīkojums un nepieciešamie dokumenti uz Latviju nav izsūtīti. Tika konstatēts, ka, izsūtot rīkojumu, sajauktas valstis un vēstule Latvijas vietā nosūtīta uz Lietuvu (adresē sajaucot vārdus LETTONIA un LITHUANIA). Par spīti darbinieku pūliņiem nebija iespējams saglabāt laika limitu un iesniegt formulas tulkojumu līdz 22.05.2006. Patentīpašnieka vārdā pārstāve lūdz ņemt vērā lietā radušos apstākļus un pieņemt pozitīvu lēmumu par pieteikuma pieņemšanu izskatīšanai (domāts pieteikums Eiropas patenta attiecināšanai uz Latviju).

3. Uz iesniegumu par termiņa atjaunošanu LPV (Izgudrojumu ekspertīzes departamenta direktora vietniece M.Rozenblate) atbildējusi ar paziņojumu, kas datēts ar 02.01.2007. Tajā paskaidrots, ka iesniegumā izklāstītie apstākļi nešķiet dibināts iemesls, lai atjaunotu likumā noteikto termiņu. Iesniegums nesatur pierādījumus tajā minētajiem apgalvojumiem, piemēram, Lietuvas patenta iestādes izziņu, ka tajā tikuši saņemti divi attiecināšanas iesniegumi (jo šo patenta bija paredzēts attiecināt arī uz Lietuvu), vai vēstuli no Lietuvas patentpilnvarotā par nepareizu adresi vai par diviem rīkojumiem attiecībā uz šo patenta. No patenta publikācijas redzams, ka pieteicēja pārstāvis Eiropas Patenta iestādē (turpmāk – EPO) ir aģentūra „Vossius & Partner”, kas ir liela, pieredzes bagāta aģentūra un kuras pārziņā ir daudz patenta lietu. Tai būtu jābūt izstrādātai metodikai, kā sekot līdz patenta procedūras dažādajiem notikumiem un novērst tam līdzīgus starpgadījumus. Turklāt patenta iesniegšanas termiņš (domāts termiņš iesniegumam Eiropas patenta attiecināšanai uz Latviju) Latvijā, tāpat kā Lietuvā, bija 22.05.2006, bet lūgums par termiņa atjaunošanu LPV saņemts tikai 21.11.2006, proti, sešus mēnešus pēc dienas, kad vajadzēja pamanīt iespējami pieļauto kļūdu. Tas nešķiet apliecinām patiesu satraukumu par patenta likteni Latvijā.

Pārstāve uzaicināta trīs mēnešu laikā no šā paziņojuma saņemšanas dienas iesniegt pretargumentus vai pierādījumus, kas ļautu mainīt LPV viedokli.

4. Atbildot uz LPV 02.01.2007 paziņojumu, pieteicēja pārstāve 02.04.2007 iesniegusi vēstuli, ar kuru lūdz pieņemt izskatīšanai papildu argumentus un pierādījumus, kuri saņemti no Vācijas kolēģiem – patenta aģentūras „EUROMARKPAT GERMANY - von Fünér Ebbinghaus Finck Hano”. Pārstāves vēstulei pievienoti šādi dokumenti:

4.1. Vācijas patentpilnvarotā Nikolaja fon Fīnera (Dr. *Nicolai von Fünér*) apliecinājuma vēstule (Minhene, 19.03.2007);

4.2. ASV juridiskās firmas FOLEY HOAG LLP faksa vēstules (Bostona, 09.02.2006; ar pielikumiem) aģentūrai „Vossius & Partner” kopija ar „Vossius & Partner” saņemšanas spiedogu (10.02.2007);

4.3. Vācijas aģentūras „Vossius & Partner” vēstules (Minhene, 13.02.2006) aģentūrai „Von Fünér Ebbinghaus Finck Hano” (Tirāna, Albānija) kopija ar aģentūras EUROMARKPAT ALBANIA LTD saņemšanas spiedogu (20.02.2006);

4.4. Albānijas aģentūras EUROMARKPAT ALBANIA LTD darbinieka Ervina Panidhas (*Ervin Panidha*) paskaidrojums-liecība (*Affidavit*, Tirāna, 16.03.2007);

4.5. aģentūras EUROMARKPAT ALBANIA LTD vēstules (04.04.2006) aģentūrai „Vossius & Partner” kopija;

4.6. aģentūras „Vossius & Partner” faksa vēstules (Minhene, 13.11.2006; ar atzīmi „URGENT – Requires immediate attention!”) kopija ar aģentūras EUROMARKPAT ALBANIA LTD saņemšanas spiedogu (13.11.2006) un aģentūras „Von Fünér Ebbinghaus Finck Hano” saņemšanas spiedogu (16.11.2006).

5. Minētajā 02.04.2007 vēstulē pārstāve pauž uzskatu, ka iesniegtie materiāli izskaidro situāciju, kāpēc tika pieļauta kļūda, kas noveda pie termiņa neievērošanas šajā lietā. Lai gan patentpilnvaroto uzņēmumam „Vossius & Partner”, kā pareizi norādījusi savā paziņojumā LPV, ir liela pieredze intelektuālā īpašuma aizsardzības jomā, tā darbiniekam diemžēl neradās nekādas aizdomas sakarā ar to, ka firma FOLEY HOAG LLP šā patenta attiecināšanai uz Latviju pilnvaro nevis uzņēmumu „Von Fünér Ebbinghaus Finck Hano”, bet gan tā pārstāvniecību Albānijā. Šāda formāla pieeja no „Vossius & Partner” patentpilnvarotā puses neveicināja savlaicīgu pieļautās kļūdas atklāšanu.

6. LPV šajā procedūrā 15.05.2007 pieņēmusi lēmumu („Lēmums par termiņa neatjaunošanu”), ko parakstījusi Izgudrojumu ekspertīzes departamenta direktora vietniece M.Rozenblate.

Lēmums pieņemts ar atsauci uz 1995.g. Patenta likuma 10.panta piekto daļu un 12.panta astoto daļu. Ar šo lēmumu LPV paziņo, ka lūgums atjaunot termiņu Eiropas patenta EP 1 121 156 tulkojuma iesniegšanai netiek apmierināts, un minētais patents netiek attiecināts uz Latviju. LPV uzskata, ka uz

Patentu likuma jēdzienu „dibināti iemesli” var attiecināt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 03.05.2005 lēmumā lietā SKA-229 sniegto jēdziena „ticami iemesli” (Administratīvā procesa likums, turpmāk – APL, 70.pants) saturu. Proti, ar šo jēdzienu saprotami objektīvi, no personas neatkarīgi apstākļi. Pieteicēja paskaidrojumi nepārliecina, ka tika veiktas visas no iesaistītajām personām atkarīgās darbības. Pārpratumi par pienākumu sadali starp patentpilnvarotajiem ir atkarīgi no instrukciju skaidrības un izpildes pārbaudes. Šīs darbības nevar uzskatīt par tādām, kuru izpilde nav atkarīga no personas, kam tās jāveic. Šo iemeslu dēļ LPV neuzskata par iespējamu piešķirt 1995.g. Patentu likuma 19.panta otrajā daļā minētā termiņa pagarinājumu un pieņemt attiecināšanai uz Latviju patentu EP 1 121 156.

Lēmuma beigu daļā norādīts, ka to var pārsūdzēt LPV Apelācijas padomē (ApP) saskaņā ar 1995.g. Patentu likuma 10.panta sesto daļu.

7. 13.08.2007 LPV saņēmusi izskatāmo apelāciju, kurā lūgts izskatīt apelācijas iesniedzēja argumentus un pārskatīt LPV lēmumu par termiņa neatjaunošanu Eiropas patenta EP 1 121 156 attiecināšanai uz Latviju, minot šādus motīvus.

7.1. Iesniegums Eiropas patenta attiecināšanai uz Latviju tika iesniegts vienlaikus ar lūgumu atjaunot attiecināšanas termiņu, kas pamatots ar 1995.g. Patentu likuma 12.panta astoto daļu, jo rīkojums par šā patenta attiecināšanu kļūdas dēļ tika nosūtīts uz citu valsti; minētais lūgums LPV tika iesniegts noteiktā 6 mēnešu termiņa ietvaros.

7.2. Pieteicēja uzdevumā jau iepriekš, atbildot uz LPV 02.01.2007 paziņojumu, tika iesniegti pretargumenti un pierādījumi pret lūguma par termiņa atjaunošanu noraidīšanu (ApP piezīme: 02.04.2007 iesniegtie dokumenti). ASV uzņēmums FOLEY HOAG LLP nosūtīja rīkojumu Vācijas patentpilnvaroto uzņēmumam „Vossius & Partner”, pievienojot aģentu sarakstu, kuri jāizvēlas, dažādās valstīs attiecinot šo patentu. Attiecībā uz Latviju, tāpat kā Lietuvu un Albāniju, sarakstā bija norādīta adrese „von Fünér Ebbinghaus Finck Hano, Rr. Myslym Shyri P. 60 Shk. 1, Ap. 9, Tirana, Albania”. „Vossius & Partner” uz norādīto adresi nosūtīja rīkojumu par patenta attiecināšanu uz minētajām trim valstīm. Diemžēl tā bija nevis „Von Fünér Ebbinghaus Finck Hano” adrese, bet gan EUROMARKPAT ALBANIA („Von Fünér Ebbinghaus Finck Hano” filiāles Tirānā) adrese. EUROMARKPAT ALBANIA nodarbojas tikai ar patentu lietām Albānijā un neveic starpniecības pakalpojumus patentu iesniegšanai citās valstīs. Ņemot vērā Albānijas kantora ierobežoto kompetenci, kā arī faktu, ka rīkojumā kā saņēmējs bija norādīts „von Fünér Ebbinghaus Finck Hano”, ir attaisnojams EUROMARKPAT ALBANIA uzskats, ka rīkojuma vēstule tikusi nosūtīta arī uz EUROMARKPAT GERMANY Minhenē un ka rīkojumu attiecībā uz Lietuvu un Latviju izpildīs tur, tāpēc tika apstiprināta rīkojuma saņemšana, bet turpmākās darbības tika veiktas vienīgi attiecībā uz Albāniju. Savukārt „Vossius & Partner” pēc apstiprinājuma no Albānijas saņemšanas domāja, ka patents tiks attiecināts visās trīs valstīs un nekādus turpmākus atgādinājumus nesūtīja. Kā redzams, LPV 02.01.2007 paziņojumā norādītās nepilnības tika novērstas, iesniedzot pierādījumus mūsu vēstulē minētajiem apgalvojumiem, tai skaitā iesniedzot vēstuli ar nepareizu adresi.

7.3. LPV 15.05.2007 pieņēmusi lēmumu par termiņa neatjaunošanu. Kā lēmuma pamatojums minēts Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 03.05.2005 lēmumā dotā jēdziena „ticami iemesli” interpretācija, to attiecinot arī uz 1995.g. Patentu likumā lietoto jēdzienu „dibināti iemesli”. 1995.g. Patentu likuma 12.panta astotajā daļā ir noteikts, ka termiņus, kas noteikti šā likuma III un V nodaļā, var pagarināt (atlikt), bet ne vairāk par trim mēnešiem, ja šis likums neparedz citādi, vai atjaunot, ja lūgums par termiņa atjaunošanu saņemts ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc noteiktā termiņa izbeigšanās un termiņa neievērošanai bijuši „dibināti iemesli”. Likumā nav atklāts jēdziena „dibināti iemesli” saturs, tāpēc tas jānoskaidro LPV. Uzskatām, ka Augstākās tiesas Senāta sniegtās interpretācijas jēdzienam „ticami iemesli” attiecināšana uz jēdzienu „dibināti iemesli” nav korekta, jo tie nav sinonīmi. „Ticams” ir tāds, ko atzīst par iespējamu īstenībā; tāds, kam var ticēt; savukārt, „dibināts” nozīmē „pamatots” (pārstāve atsaucas uz *Latviešu valodas vārdnīcu*, Rīga, „Avots”, 1987). Jēdziens „pamatots” ir skaidrots kā tāds, ko var pierādīt, apstiprināt ar faktiem, pierādījumiem; tāds, kam ir svarīgs iemesls, motivēts (pārstāve atsaucas uz *Likumdošanas aktu terminu vārdnīcu*, Rīga, „Senders S”, 1999). Lemjot, vai lūgumam atjaunot patenta attiecināšanas termiņu ir dibināti (pamatoti) iemesli, jāvērtē šo iemeslu atbilstība minētajai definīcijai.

7.4. 30.03.2007 iesniegtajā vēstulē un dokumentos (ApP piezīme: tie ir 02.04.2007 iesniegtie dokumenti) tika aprakstīts apstākļu kopums, kas noveda pie tā, ka iesniegums Eiropas patenta attiecināšanai uz Latviju nevarēja tikt iesniegts laikus, t.i., līdz 22.05.2006, kā arī pievienoti dokumenti, kas apstiprina minētos apstākļus. Ir jāsecina, ka termiņa nokavējums bija sekas neparedzamai un ļoti nelabvēlīgai tādu notikumu kombinācijai, kas bija ārpus pieteicēja kontroles un neatbilda pieteicēja interesēm. Tas, pieteicēja ieskatā, jāuzskata par motivētu un svarīgu iemeslu. Visi šie notikumi tika apstiprināti ar faktiem un pierādījumiem. Saskaņā ar pieteicēja piedāvāto interpretāciju termiņa nokavējuma iemesli ir pamatoti, dibināti. Savu gribu attiecināt Eiropas patentu EP 1 121 156 uz Latviju

apelācijas iesniedzējs bija demonstrējis, jau Eiropas patenta pieteikumā citu norādīto valstu starpā minot Latviju, bet kļūda pieļauta patenta reģistrācijas procedūrā. Tas nozīmē, ka nav šķēršļu, lai piemērotu 1995.g. Patentu likuma 12.panta astotās daļas noteikumus par termiņa atjaunošanu.

7.5. Apskatot 1995.g. Patentu likuma 12.panta astoto daļu normatīvo aktu sistēmas ietvaros, šī norma būtu jāsalīdzina ar Eiropas Patentu konvencijas (turpmāk – EPK) 122.panta pirmo daļu, kur noteikts, ka Eiropas patenta pieteicēja vai īpašnieka tiesības tiek atjaunotas pēc viņa lūguma gadījumos, kad šī persona nebija spējīga ievērot darbībām EPO noteiktos termiņus, neskatoties uz attiecīgajos apstākļos izrādīto pienācīgo rūpību (apelācijas iesniedzēja izcēlums), ja termiņa neievērošanas tiešas sekas saskaņā ar EPK ir Eiropas patenta pieteikuma vai lūguma noraidīšana, vai Eiropas patenta pieteikuma uzskatīšana par atsauktu, vai Eiropas patenta anulēšana, vai jebkura cita tiesību vai kompensācijas līdzekļu zaudēšana. Saskaņā ar EPO Apelācijas padomju praksi pienācīgas rūpības esamība var tikt atzīta un nokavētais termiņš atjaunots, pirmkārt, ja pierādīts, ka pieteicējam ir izstrādāta apmierinoša termiņu ievērošanas sistēma, un otrkārt, ka normāli un apmierinoši darbojošās sistēmas ietvaros ir notikusi viena atsevišķa kļūda (iesniedzēja atsauca uz apelācijas iesniegumam pievienoto izdruku ar nosaukumu „Patent Renewals” no Lielbritānijas patentu aģentūras FRANKS & KO mājaslapas (http://www.franksco.com/services/Maintenance_and_Renewals.php). Izskatāmajā gadījumā termiņu uzraudzības sistēma pastāv, jo rīkojumi attiecināt Eiropas patentu uz Latviju tika izsūtīti laikus, un kļūda ar nepareizi norādīto adresi ir uzskatāma par vienu atsevišķu kļūdu. EPK 122.panta septītā daļa paredz, ka šā panta noteikumi neliedz EPK dalībvalstij piešķirt tiesību atjaunošanu attiecībā uz šajā konvencijā paredzētajiem dalībvalsts rūpnieciskā īpašuma iestādē izpildāmo darbību termiņiem.

7.6. Ņemot vērā minēto, apelācijas iesniedzējs uzskata, ka 1995.g. Patentu likuma 12.panta astoto daļu var interpretēt par labu patentīpašniekam. Arī Administratīvā procesa likuma 8.pants paredz, ka iestāde, piemērojot tiesību normas, izmanto tiesību normu interpretācijas metodes, lai sasniegtu taisnīgāko un lietderīgāko rezultātu.

8. ApP sēdē apelācijas iesniedzēja pārstāve uzsver, ka iesniegtie materiāli liecina par to, ka ASV uzņēmums FOLEY HOAG LLP bija konkrēti norādījis, kurus pārstāvjus izvēlēties patenta attiecināšanai uz Latviju, proti, aģentūras „Von Föner Ebbinghaus Finck Hano” filiāli Albānijā, Tirānā, – EUROMARKPAT ALBANIA. Tas izskaidro, kāpēc Vācijas aģentūra „Vossius & Partner” nevērsās Latvijas patentpilnvaroto uzņēmumos tieši. To, ka uz Latviju patents tā arī nav attiecināts, „Vossius & Partner” atklāja tikai novembrī. Aģentūra „Vossius & Partner” strādā ļoti precīzi, un arī gadījumos, kad tā sadarbojas ar Latvijas patentpilnvaroto uzņēmumu ALFA-PATENTS (kurā strādā apelācijas iesniedzēja pārstāve), prasa ļoti konkrētu pienākumu izpildi.

9. ApP sēdē apelācijas iesniedzēja pārstāve arī norāda, ka Minhenes diplomātiskā konference, pieņemot EPK, ieviesa līdz tam nepazīstamu, jaunu kritēriju, lai būtu pamats piemērot personas tiesību atjaunošanu gadījumos, kad noteiktais termiņš ir nokavēts, proti, „apstākļiem atbilstoša pienācīga rūpība” (angl. *all due care required by the circumstances*). Jaunieveduma nolūks bija iedibināt zemākas prasības personu atbildībai un apstākļiem, kas attaisno tiesību atjaunošanu, nekā atsevišķās dalībvalstīs eksistējošie stingrie kritēriji, piemēram, nepārvarama vara (*force majeure*). Šādā kontekstā pastāv iespēja arī tagad izskatāmajā gadījumā atjaunot termiņu Eiropas patenta attiecināšanai uz Latviju. Vienlaikus pārstāve norāda, ka šajā lietā svarīgi arī, kādus kritērijus visu noteikumu ievērošanai patentu procedūrās var pamatot izvirzīt lietā iesaistīto personu pārstāvjiem, arī profesionālajiem pārstāvjiem un šo pārstāvju palīgiem, salīdzinājumā ar personām pašām. Minhenes diplomātiskā konference un vēlākie EPO Apelācijas padomju lēmumi ir snieguši skaidrojumu, ka no profesionālo pārstāvju palīgiem (biroja asistentiem, palīgpersonāla) nevar prasīt tos pašus stingros profesionālos standartus, kādus sagaida no profesionālajiem pārstāvjiem (pārstāve atsauca uz EPK komentāriem: Singer/Stauder (Kroher), *The European Patent Convention: A Commentary*; 3rd ed., Carl Heymann Verlag KG, Cologne, Berlin, Bonn, Munich 2003; Sweet & Maxwell; Pp. 446-449, kā arī pievieno izdrukas no EPO Apelācijas padomju lēmumiem, kuri skar šos jautājumus: T 1561/05 – 3.2.03 Entscheidung der Technischen Beschwerdekammer vom 17. Oktober 2006; T 0715/91 – 3.5.1 EPO Board of Appeal decision of March 24, 1992; 0005/80 – 3.1.1 EPO Board of Appeal decision of July 07, 1981; ar fragmentu tulkojumiem).

10. LPV pārstāve, uzturot argumentus, kas ietverti pārsūdzētajā LPV lēmumā, ApP sēdē pauž viedokli, ka izskatāmajā gadījumā nav pamata, lai atjaunotu termiņu iesnieguma par Eiropas patenta EP 1 121 156 attiecināšanu uz Latviju iesniegšanai.

10.1. Likums nosaka triju mēnešu termiņu Eiropas patenta attiecināšanai uz Latviju (iesnieguma un Eiropas patenta pretenziju tulkojuma iesniegšanai). Patentīpašnieks nav izmantojis šo iespēju noteiktajā laikposmā, – iesniegums saņemts tikai 2006.g. novembrī. Īpašnieka Vācijas pārstāvis devis uzdevumu attiecināšanai uz Latviju neparastā veidā – caur Albānijas pārstāvi. Albānijas pārstāvis to nav sapratis. Kā

liecina LPV pieejamā informācija, Vācijas aģentūra „Vossius & Partner” savus klientus ir pārstāvējusi Latvijā desmitos gadījumos; daudzos gadījumos tā ir vērsusies tieši pie Latvijas patentpilnvarotajiem. Nav saprotams, kādēļ šajā gadījumā pārstāvji gājuši citādu, sarežģītu ceļu. Īpašnieka Albānijas pārstāvniecība apliecina, ka izpildījuši uzdevumu Albānijā, bet neko nemin par Latviju un Lietuvu. Saņemot Albānijas aģentūras 04.04.2006 vēstuli, kurā ziņots, ka iesniegts patenta attiecinājums uz Albāniju, Vācijas uzņēmuma „Vossius & Partner” personālam vajadzēja nekavējoties pievērst uzmanību tam apstāklim, ka uzdevums nav veikts pilnībā. Tas viss rāda, ka nav ievērota vajadzīgā rūpība, un termiņa atjaunošanai nav pamata.

10.2. Jāņem vērā, ka patents nav tikai privātpersonas tiesības izmantot attiecīgo izgudrojumu. No tā izriet arī patentīpašnieka ekskluzīvās tiesības un iespēja ierobežot trešo personu rīcības brīvību. Patentīpašnieka tiesību pastāvēšanai nepieciešams labs attaisnojums.

10.3. Atbildot uz apelācijas iesniedzēja pārstāves atsaukšanos uz EPO Apelācijas padomju praksi normu par tiesību atjaunošanu piemērošanā, LPV pārstāve pievērs uzmanību, ka atbilstoši jaunākam, 31.01.2007 (publikācijā biļetenā *Official Journal EPO* 10/2007 norādītais datums – 17.01.2007) EPO Apelācijas padomes lēmumam lietā T 439/06 – 3.5.01, kurā izskatīts līdzīgs strīds par tiesību atjaunošanu pēc termiņa neievērošanas (un EPO Apelācijas padome pieņēmusi apelācijas iesniedzējam nelabvēlīgu lēmumu), patenta pieteicēja vai īpašnieka pārstāvis, tāpat kā pieteicējs vai īpašnieks pats, nes pilnu un galīgu atbildību par noteikto termiņu ievērošanu. Pārstāvja paša vai viņa biroja darbinieka kļūdei jātiek laikus atklātai, ja birojā ir iedibināta prasībām atbilstoša kontroles sistēma; tikai tādā gadījumā var runāt par apstākļiem atbilstošu pienācīgu rūpību. Katrs šāda rakstura strīds (par tiesību atjaunošanu) ir izskatāms un izlemjams atbilstoši lietas konkrētajiem apstākļiem.

II. Apelācijas izskatīšanas rezultātā Apelācijas padome nāca pie šādiem **slēdzieniem**:

1. Ņemot vērā, ka apelācijas iesniedzēja apstrīdētais LPV lēmums ir pieņemts 15.05.2007, tas ir, pēc tam, kad 2007.g. 1.martā spēkā stājās 2007.g. 15.februāra Patentu likums (turpmāk – 2007.g. Patentu likums), ApP uzskata, ka apelācija ir izskatāma un attiecīgās procesuālās normas piemērojamas saskaņā ar normām par apelācijas iesniegšanu un izskatīšanu, kuras paredzētas 2007.g. Patentu likuma 39., 40. un 42.pantā. Norādi apstrīdētajā LPV lēmumā par to, ka lēmumu var pārsūdzēt LPV ApP saskaņā ar 1995.g. Patentu likuma 10.panta sesto daļu, ApP uzskata par kļūdainu arī tā iemesla dēļ, ka minētā 1995.g. Patentu likuma norma paredzēja, ka Apelācijas padomes lēmums šādā gadījumā ir galīgs (nav pārsūdzams), kas ir pretrunā ar Administratīvā procesa likuma pamatmērķiem un principiem.

2. No lietas materiāliem var konstatēt, ka uzņēmēj sabiedrības BIOGEN IDEC MA INC. (ASV) apelācija ir iesniegta likumā paredzētajā kārtībā. Tādējādi ir pamats tās izskatīšanai pēc būtības.

3. Izskatāmais LPV lēmums (15.05.2007) ir izdots ar atsauci uz 1995.g. Patentu likuma normām. Lēmums atsaucas uz 1995.g. Patentu likuma 10.panta piekto daļu un 12.panta astoto daļu, bet lēmuma ceturtajā rindkopā teikts, ka LPV neuzskata par iespējamu piešķirt 19.panta otrajā daļā minētā termiņa pagarinājumu un pieņemt attiecināšanai uz Latviju Eiropas patentu 1 121 156.

3.1. 1995.g. Patentu likuma 10.panta („Iepriekšējā izskatīšana”) piektā daļa noteic, ka [patenta] pieteikumu noraida, ja pieteicējs nav novērsis Patentu valdes norādītos trūkumus.

3.2. 1995.g. Patentu likuma 12.panta („Pieteikuma izskatīšana un patenta izsniegšana”) astotā daļa paredz, ka termiņus, kas noteikti šā likuma III un V nodaļā (ApP piezīme: V nodaļā ietilpst arī 19.pants „Attiecinātais Eiropas patents”), var pagarināt (atlikt), bet ne vairāk par trim mēnešiem, ja šis likums neparedz citādi, vai atjaunot, ja lūgums par termiņa atjaunošanu saņemts ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc noteiktā termiņa izbeigšanās un termiņa neievērošanai bijuši dibināti iemesli. Par termiņa pagarināšanu (atlikšanu) vai atjaunošanu jāmaksā papildu nodeva.

3.3. 1995.g. Patentu likuma V nodaļas „Īpaši noteikumi Eiropas patenta attiecināšanai uz Latvijas Republiku” 19.panta („Attiecinātais Eiropas patents”) otrā un piektā daļa paredz:

„(2) Triju mēnešu laikā no dienas, kad publicēts EPO paziņojums par patenta izsniegšanu, patenta īpašniekam jāiesniedz Patentu valdei Eiropas patenta izgudrojuma formulas tulkojums latviešu valodā un jāsamaksā publicēšanas nodeva.

...

(5) Ja šā panta otrajā vai trešajā daļā minētais tulkojums nav iesniegts noteiktajā laikā vai par to noteiktajā laikā nav samaksāta publicēšanas nodeva, attiecinātais Eiropas patents tiek uzskatīts par spēkā neesošu no pieteikuma iesniegšanas dienas (*ab initio*).”

3.4. Minētie 1995.g. Patentu likuma 19.panta noteikumi atbilst EPK 65.panta noteikumiem, kuri paredz, ka katra dalībvalsts var noteikt, ka gadījumos, kad EPO piešķir Eiropas patentu attiecībā uz šo valsti valodā, kas nav šīs valsts oficiālā valoda, patenta īpašnieks iesniedz šīs valsts rūpnieciskā īpašuma aizsardzības iestādē patenta tulkojumu valsts valodā vai šajā valstī noteiktā valodā. Tulkojuma iesniegšanas termiņš ir trīs mēneši no dienas, kad Eiropas Patentu biļetenā ir publicēta ziņa par Eiropas patenta piešķiršanu, ja valsts nenosaka garāku termiņu. Turklāt katra dalībvalsts var noteikt, ka attiecīgo nosacījumu neizpildes gadījumā Eiropas patents šajā valstī tiek uzskatīts par spēkā neesošu *ab initio*.

4. 1995.g. Patentu likums ir zaudējis spēku ar 2007.g. Patentu likuma spēkā stāšanos 2007.g. 1.martā.

4.1. 2007.g. Patentu likuma 2. pārejas noteikums paredz, ka 2007.g. Patentu likuma XII nodaļas („Eiropas patenta pieteikums un Eiropas patents”) noteikumi piemērojami Eiropas patenta pieteikumiem, kas EPO iesniegti, sākot ar 2005.gada 1.jūliju, kad Latvijā stājās spēkā 1973.g. Konvencija par Eiropas patenta piešķiršanu (turpmāk - Eiropas Patentu konvencija). Eiropas patenta pieteikumiem, kas iesniegti laikposmā no 1995.gada 1.maija līdz 2005.gada 30.jūnijam, piemērojami 1995.g. Patentu likuma V nodaļas noteikumi.

4.2. 2007.g. Patentu likuma 3. pārejas noteikums paredz, ka patenta pieteikumiem, kuri LPV iesniegti pirms šā likuma spēkā stāšanās, piemērojama tā patenta piešķiršanas kārtība, kas bija spēkā dienā, kad iesniegts patenta pieteikums.

4.3. Gadījumiem, kad persona neievēro termiņus attiecībā uz Patentu valdē veicamām darbībām, 2007.g. Patentu likuma noteikumi, tāpat kā 1995.g. Patentu likuma 12.panta astotā daļa, paredz termiņa pagarināšanas iespēju, ja persona to lūdz pirms attiecīgā termiņa beigām (2007.g. Patentu likuma 44.pants). taču vairs neparedz termiņa atjaunošanas iespēju pēc termiņa neievērošanas. Tā vietā 2007.g. Patentu likums paredz lietvedības turpināšanas iespēju saskaņā ar šā likuma 45.pantu un tiesību atjaunošanas iespēju saskaņā ar šā likuma 46.pantu.

4.4. 2007.g. Patentu likuma 45.panta („Lietvedības turpināšana pēc termiņu neievērošanas”) otrā daļa paredz, ka lūgumu par lietvedības turpināšanu iesniedz ne vēlāk kā divus mēnešus pēc tam, kad saņemts Patentu valdes paziņojums par termiņu neievērošanu vai paziņojums par tiesību zaudēšanu. Šā paša panta trešā daļa noteic, ka, ja lūgums par lietvedības turpināšanu tiek apmierināts, termiņa neievērošanai nav nekādu juridisku sekas, bet ceturtā daļa nosaka izņēmumus, proti, tos termiņus, kuru neievērošanas gadījumā lietvedības turpināšanu lūgt nevar, un starp tiem minēts termiņš, līdz kuram iesniedzams Eiropas patenta pretenziju tulkojums latviešu valodā.

4.5. 2007.g. Patentu likuma 46.panta („Tiesību atjaunošana”) pirmā, otrā un trešā daļa nosaka:

„(1) Ja pieteicējs vai patenta īpašnieks nav ievērojis šajā likumā attiecībā uz darbībām Patentu valdē noteiktos termiņus un termiņu neievērošanas tiešas sekas ir patenta pieteikuma noraidīšana vai patenta pieteikuma uzskatīšana par atsauktu, vai patenta anulēšana, vai citu tiesību zaudēšana, pieteicējs vai patenta īpašnieks var prasīt attiecīgo tiesību atjaunošanu, iesniedzot lūgumu Patentu valdei.

(2) Lūgumu par tiesību atjaunošanu saskaņā ar šā panta pirmo daļu iesniedz divu mēnešu laikā pēc tam, kad ir novērsts iemesls, kura dēļ nav ievērots termiņš, bet ne vēlāk kā gada laikā pēc noteiktā termiņa beigām. [...] Lūgumu par tiesību atjaunošanu uzskata par iesniegtu ar brīdi, kad ir samaksāta valsts nodeva par tiesību atjaunošanu.

(3) Ja šā panta pirmajā daļā paredzētajos gadījumos ir apstiprinājušies attaisnojoši iemesli, kuru dēļ nav ievēroti termiņi, un ir izpildītas šā panta otrās daļas prasības, Patentu valde atjauno pieteicēja vai patenta īpašnieka tiesības uz patenta pieteikumu vai patentu.”

5. Izvērtējot 1995.g. Patentu likuma 12.panta astotās daļas noteikumus par termiņu atjaunošanu procedūrās Patentu valdē tiesību normu sistēmiskā kontekstā, lietas dalībnieki cita starpā atsauca uz dažām EPK normām, kā arī uz EPO Apelācijas padomju lēmumiem, kas pieņemti strīdos par šo EPK normu piemērošanu. EPK Latvijā spēkā stājusies ar 2005.g. 1.jūliju, bet ar 2000.g. 29.novembra Revīzijas aktu grozītā EPK redakcija – ar 2007.g. 13.decembri.

5.1. EPK 122. panta „Tiesību atjaunošana (Restitutio in integrum)” pirmā daļa paredz:

„Eiropas patenta pieteicēja vai īpašnieka tiesības tiek atjaunotas pēc viņa lūguma gadījumos, kad pieteicējs vai īpašnieks nebija spējīgs ievērot darbībām Eiropas Patentu iestādē noteiktos termiņus, neskatoties uz attiecīgajos apstākļos izrādīto pienācīgo rūpību (angl. *in spite of all due care required by the circumstances*), ja šī termiņa neievērošanas tiešās sekas saskaņā ar Konvenciju ir Eiropas patenta pieteikuma vai lūguma noraidīšana, vai Eiropas patenta pieteikuma uzskatīšana par atsauktu, vai Eiropas patenta anulēšana, vai jebkura citu tiesību vai kompensācijas līdzekļu zaudēšana.”

Šī norma nav grozīta ar 2000.g. 29.novembra Revīzijas aktu.

5.2. EPK 122. panta „Tiesību atjaunošana (Restitutio in integrum)” septītā daļa noteic:

„Šī panta nosacījumi neliedz dalībvalstij piešķirt tiesību atjaunošanu Konvencijā paredzētiem un šīs valsts rūpnieciskā īpašuma iestādē veicamo darbību termiņiem.”

Šī norma ar 2000.g. 29.novembra Revīzijas aktu nav grozīta pēc būtības, bet ir kļuvusi par tā paša panta sesto daļu.

5.3. Juridiskā literatūra, proti, EPK komentāri, uz kuriem norāda arī apelācijas iesniedzējs, sniedz skaidrojumus par priekšnosacījumiem EPK 122.panta pirmās daļas piemērošanai.

Par personu, kas vēlas, lai viņas tiesības tiktu atjaunotas, jākonstatē, ka, neraugoties uz to, ka tika pieliktas visas konkrētajiem apstākļiem atbilstošās pūles (izrādīta visa pienācīgā rūpība; angl. *all due care*), šī persona nebija spējīga ievērot attiecīgo termiņu. Šāds kritērijs nav atrodams dalībvalstu normatīvajos aktos, kuri parasti atsaucas uz tādiem tiesību atjaunošanas priekšnosacījumiem kā nepārvarama vara (*force majeure*), neparedzēti apstākļi, likumīgs attaisnojums (*excuse légitime*) vai vainas trūkums (*absence of fault*). EPK jaunieviestais kritērijs ir veidots tā, lai noteiktu zemākas prasības personu atbildības līmenim nekā nepārvarama vara, bet tai pašā laikā prasa specifisku, par vienkāršu vainas trūkumu augstāku personu atbildības līmeni. Šīs normas piemērošanas praksē ir ticis norādīts, ka prasībā izrādīt visu attiecīgajiem apstākļiem pienācīgo rūpību uzsvars liekams uz vārdu „visu”. Katra atsevišķā gadījuma apstākļi izvērtējami to kopumā, piemēram, pārstāvja turpmākā rīcība attiecīgajā procedūrā var tikt ņemta vērā, nosakot, vai pieļautā neatbilstība bija tikai atsevišķa kļūda. No otras puses, pienācīgās rūpības izvērtējums nav atkarīgs no tā, par cik dienām ticis kavēts termiņš, jo attiecīgā norma nedod pamatu piemērot proporcionalitātes principu; – pat ja pārrēķināšanās termiņu noteikšanā izpaudusies vienas vai divu dienu kavējumā, tiesību atjaunošanu var atteikt, ja personas rīcība pirms termiņa beigām neliecina par „visu atbilstošu pūļu” (visas pienācīgās rūpības) pielikšanu (grāmatā: Singer/Stauder (Kroher), *The European Patent Convention: A Commentary*, 3rd ed., Vol. 2; Carl Heymann Verlag KG, Cologne, Berlin, Bonn, Munich 2003; Sweet & Maxwell; Pp. 442-444).

6. No EPO Apelācijas padomju lēmumiem, uz kuriem atsaucas lietas dalībnieki, arī var izsecināt noteiktus principus, no kādiem tiesību atjaunošanas normu piemērošanā vadās EPO Apelācijas padomes.

6.1. Tiesību zaudēšana noteikto termiņu neievērošanas dēļ ir tiesiskais mehānisms, ko plaši izmanto lietderības apsvērumu un trešo personu tiesiskās drošības interesēs. Tādēļ iespēja zaudētās tiesības atjaunot uzskatāma par izņēmuma līdzekli, kas prasa stingrus piemērošanas standartus (T 0715/91 – 3.5.1 EPO Board of Appeal decision of March 24, 1992; p. 2).

6.2. Viens no kritērijiem, lai varētu atzīt, ka tiek izrādīta attiecīgajiem apstākļiem pienācīga rūpība, ir tas, vai sistēma, kuru persona izveidojusi iestādē veicamo darbību termiņu monitoringam, ir apmierinoša, izvērtējot to salīdzinājumā ar konkrētās lietas faktiem. Izolēta kļūme, kas atgadās citādi apmierinošā termiņu uzraudzības sistēmā, pati par sevi nav uzskatāma par pienācīgas rūpības trūkumu (T 0715/91 – 3.5.1 EPO Board of Appeal decision of March 24, 1992; Pp. 2-3).

6.3. Ja pieteicēju pārstāv profesionālais pārstāvis, tiesības neatjauno, ja šis pārstāvis savā darbībā nav nodrošinājis tādu pašu pienācīgo rūpību, kādu EPK 122.panta pirmās daļas norma prasa no patenta pieteicēja vai īpašnieka. Ja pārstāvis savam palīgam uztic ikdienas (rutīnas) uzdevumu izpildi (ko visumā var uzskatīt par normālu praksi), piemēram, dokumentu sastādīšanu, vēstuļu nosūtīšanu, termiņu kontroli, no pārstāvja palīga parasti negaida to pašu stingro rūpības standartu, kādu sagaida no pieteicēja vai viņa profesionālā pārstāvja. Tomēr profesionālais pārstāvis šādā gadījumā atbild par piemērotas personas izvēli šim darbam, pienācīgu sava palīga instruēšanu jeb apmācību izpildāmajiem uzdevumiem un šā darba pienācīgu pārraudzību. Ja pārstāvis uztic palīgam uzdevumu, kas nepieciešamās profesionālās kvalifikācijas dēļ parasti būtu izpildāms pārstāvim pašam, piemēram, likumu un līgumu interpretāciju, pārstāvis nevar apgalvot, ka izrādījis visu pienācīgo rūpību, kāda bija nepieciešama attiecīgajos apstākļos (0005/80 – 3.1.1 EPO Board of Appeal decision of July 07, 1981; p. 1; T 0715/91 – 3.5.1 EPO Board of Appeal decision of March 24, 1992; p. 2).

6.4. Attiecībā uz to palīgdarbu izpildi, kuri tiek uzticēti profesionālo pārstāvju darbiniekiem, ieskaitot termiņu aprēķināšanu un kontroli, var tikt prasīts tāds organizatoriskais modelis, kas garantē darbinieku maksimālu lietpratību un uzticamību un bez tam ietver kontroles mehānismu, nodrošinot, ka uzraugošā persona atklāj pielautās kļūdas. Neatkarīgi no faktiem un darbinieku uzticamības, pārstāvim pašam ir jāveic regulāra termiņu grāmatu un aktu pārbaude, lai nodrošinātu pienācīgo rūpību termiņu ievērošanā (T 1561/05 – 3.2.03 Entscheidung der Technischen Beschwerdekammer vom 17. Oktober 2006; S. 13-14).

6.5. Tas, ko nozīmē „pienācīga rūpība”, ir atkarīgs no katras lietas konkrētajiem apstākļiem. Šai sakarā jāņem vērā ne tikai tie individuālie apstākļi, kas attiecas uz konkrēto personu, bet arī tā termiņa veids, kurš bija jāievēro, un šā termiņa neievērošanas tiesiskās sekas. Ja termiņa neievērošanas sekas ir bargas, „pienācīgā rūpība” prasa, lai pārstāvis, kad tas uzsāk savu darbu ar attiecīgo lietu, pārbauda savu lietvežu veikto termiņu aprēķinu, nevis paļaujas uz to, ka šo uzdevumu reizi par visām reizēm deleģējis lietvedībai (T 0439/06 of 31.1.2007 – Decision of Technical Board of Appeal 3.5.01 dated 17 January 2007 (31 January 2007); p. 1).

7. ApP atzīmē, ka līdzīga prakse ir Kopienas preču zīmju un Kopienas dizainparaugu reģistrācijas iestādes – Iekšējā tirgus saskaņošanas biroja (turpmāk – ITSB) – Apelāciju padomē, piemērojot *Padomes regulas (EK) Nr. 207/2009 (2009.gada 26.februāris) par Kopienas preču zīmi (Kodificēta versija)* (turpmāk – Kopienas preču zīmju regula) 81.pantu „*Restitutio in integrum*”, vai agrāk – *Padomes regulas (EK) Nr. 40/94 (1993. gada 20. decembris) par Kopienas preču zīmi* 78.pantu ar tādu pašu nosaukumu. Turklāt vairāki no ITSB Apelāciju padomes lēmumiem šajās lietās ir tikuši pārsūdzēti Eiropas Savienības Pirmās instances tiesā (PIT; tagad – Vispārējā tiesa, VT) un pat augstākajā instancē – Eiropas Kopienu tiesā (EKT; tagad – Eiropas Savienības tiesa, EST). Piemēram var minēt PIT lietas T-20/08, T-21/08, T-146/00, T-71/02. Tādējādi patentiem radniecīgā jomā ir izveidojusies prakse, kas ir saistoša Eiropas Savienības dalībvalstīm (preču zīmju un dizainparaugu jomā).

7.1. Minētā prakse ir apkopota ITSB mājaslapā pieejamā „Preču zīmju prakses rokasgrāmatā” (angl. *Manual of Trade Mark Practice*), A daļas 6.sadaļā, kas veltīta tiesību atjaunošanas jautājumiem. Rokasgrāmatas 6.2.punktā „Kritēriji, lai piešķirtu atjaunošanu” (*Criteria for granting restitutio*) norādīts, ka jākonstatē, ka procesa dalībnieks nav spējis ievērot termiņu, neskatoties uz attiecīgajos apstākļos izrādīto visu pienācīgo rūpību. Pienācīgās rūpības standarts jeb limenis, kādu sagaida no personas, ir jāizvērtē attiecībā uz lietas konkrētajiem apstākļiem. Jāņem vērā visi pieteicēja norādītie fakti un argumenti. Kritērijs ir tas, vai termiņa neievērošana bijusi saistīta ar kādu faktu, kas ir ārpus pieteicēja ietekmes, vai arī viņš, lai gan izrādījis prasīto rūpību, termiņu nokavējis kādas ārkārtējas kļūdas vai nepamanīta fakta dēļ (*due to an exceptional error or omission*).

7.2. Minētā dokumenta 6.2.3.punkts ”Pārstāvja pienākumi” (*Obligations of the representative*) skaidro, ka gadījumos, kad persona procedūrās ITSB piedalās ar profesionāla pārstāvja starpniecību, attiecīgā persona, kuras izrādītā rūpība jāizvērtē, ir šis pārstāvis. Pienācīgās rūpības standarts, kuru sagaida no pārstāvja, lai tas izvairītos no termiņu kavējumiem, parasti ir augstāks nekā ieinteresētajai personai pašai, jo pārstāvim savs darbs jāorganizē tā, lai termiņu kavējumi būtu vispār izslēgti. Tostarp, pārstāvim savi līdzstrādnieki un biroja personāls jāiepazīstina ar visām procedūrām un visiem procedūras posmiem, kas jāizpilda, un jāveic regulāra kontrole. Viņam jāuztur iekšējās kontroles un termiņu monitoringa sistēma, kas vispār izslēdz termiņu netīšu neievērošanu. Tiesību atjaunošanu piešķir, ja, neraugoties uz šiem pasākumiem, pārstāvis vai viņa biroja personāls pieļāvis ārkārtēju kļūdu vai ja noticis iepriekš neparedzams atgadījums.

7.3. Instrukciju nesaņemšana no procedūras dalībnieka pati par sevi nevar būt pamats tiesību atjaunošanai. Parastā gadījumā arī kļūda juridiskajos jautājumos vai regulu interpretācijā nevar veidot pamatojumu tiesību atjaunošanai. No vairākiem iespējamiem rīcības virzieniem pārstāvim ir jāizvēlas visdrošākais. No otras puses, aprakstītajās situācijās var ņemt vērā juridiskās problēmas vai procesuālās situācijas sarežģītību.

8. Kā jau minēts, apstrīdētais LPV lēmums ir pamatots ar 1995.g. Patentu likuma 12.panta astotās daļas noteikumiem, kuri citu termiņu starpā paredz arī 19.panta otrajā daļā noteiktā termiņa Eiropas patenta attiecināšanai uz Latviju (tulkojuma iesniegšanai LPV un publicēšanas nodevas samaksai) atjaunošanas iespēju, ja lūgums par termiņa atjaunošanu saņemts ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc noteiktā termiņa izbeigšanās un ja termiņa neievērošanai bijuši „dibināti iemesli”. Lietā nav strīda par to, ka lūgums par termiņa atjaunošanu (kas LPV saņemts 21.11.2006) ir iesniegts, iekļaujoties paredzētajā termiņā, proti, nepārsniedzot sešu mēnešu periodu pēc Eiropas patenta EP 1 121 156 publikācijas dienas (22.02.2006).

9. ApP piekrīt apelācijas iesniedzēja viedoklim, ka minētajā normā nav atklāts jēdziena „dibināti iemesli” saturs. ApP arī nav zināma šīs normas piemērošanas prakse tiesas nolēmumos, kur būtu skaidrots šā jēdziena saturs. Nav citu ApP lēmumu jautājumā par termiņu atjaunošanu patentu procedūrās. Tātad, lai iespējami objektīvi izlemtu iesniegto apelāciju, jēdziena „dibināti iemesli” saturs ir jānoskaidro šajā lietā.

9.1. Jēdziens ‘dibināts’ nozīmē – ‘tāds, kam ir noteikts pamats, ko izraisījis noteikts, parasti vērā ņemams, cēlonis; pamatots’ (*Latviešu literārās valodas vārdnīca*; 2.sēj.; izdevn. „Zinātne”, Rīga, 1973; 326.lpp.; lietojuma piemēri: dibinātas prasības, dibināts iemesls, dibinātas bažas). Savukārt jēdziens ‘pamatots’ nozīmē – ‘tāds, kura patiesums, nepieciešamība ir pierādīta’ (*Latviešu literārās valodas vārdnīca*; 6.1 sēj.; izdevn. „Zinātne”, Rīga, 1986; 233.lpp.). ApP atzīst, ka šie skaidrojumi ir nepietiekami konkrēti un tie maz palīdz, lai izvērtētu, vai izskatāmajā gadījumā termiņa kavējumam, ko pieļāvis patenttīpašnieks vai viņa pārstāvji, ir bijuši tādi dibināti iemesli, kas ļautu termiņu Eiropas patenta attiecināšanai uz Latviju atjaunot.

9.2. ApP neatbalsta LPV lēmumā pausto viedokli, ka jēdziena „dibināti iemesli” satura noskaidrošanai var izmantot Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 03.05.2005 lēmumu lietā SKA-229, kas jēdzienu „ticami iemesli” APL 70.pantā skaidrojis (precīzāk, atzinis par pareizu Administratīvās apgabaltiesas sniegto skaidrojumu, – sk. lēmuma 8.2.punktu, 5.lpp.) tikai kā objektīvus, no personas neatkarīgus apstākļus. Šo APL 70.panta otrās daļas jēdzienu Senāta Administratīvo lietu departaments līdzīgi interpretējis arī 29.01.2007 lēmumā lietā SKA-64: „ar „ticamu iemeslu” iepriekš minētās tiesību normas izpratnē nav saprotams ikviens iemesls, [...] bet gan tikai tādi iemesli, kas ticami apliecina sūtījuma nesaņemšanu neatkarīgi no personas gribas un darbībām” (*Jurista Vārds*, 24.07.2007; Nr. 30; 23.lpp.).

ApP neuzskata šādu interpretāciju par piemērotu jēdziena „dibināti iemesli” skaidrošanai 1995.g. Patentu likuma 12.panta astotajā daļā. Pirmkārt, Senāts jēdzienu „ticami iemesli” ir izvērtējis no tagad izskatāmās lietas apstākļiem pilnīgi atšķirīgā kontekstā, proti, par pastā nodota administratīvā akta saņemšanas vai nesaņemšanas apstākļiem un prezumpciju par administratīvā akta paziņošanu un spēkā esamību, kontekstā ar personas dzīvesvietas deklarēšanas pienākumu. Otrkārt, šāds skaidrojums nepamatoti sašaurinātu jēdziena „dibināti iemesli” saturu un 1995.g. Patentu likuma 12.panta astotās daļas piemērošanas iespēju gandrīz vienīgi līdz nepārvaramas varas apstākļiem un ārkārtējiem atgadījumiem pasta sakaru darbībā. Tas, ApP ieskatā, nevar būt samērīgi rūpnieciskā īpašuma tiesību iegūšanas procedūru kontekstā, arī ņemot vērā to apstākli, ka ar 2007.g. Patentu likuma spēkā stāšanos vismaz daļā gadījumu pēc termiņu neievērošanas personas var lūgt lietvedības turpināšanu, un šo 45.panta normu piemērošanai nav priekšnosacījuma par kavējumu attaisnojošiem iemesliem, vienīgi jāsamaksā attiecīga valsts nodeva.

9.3. Var pieņemt, ka konkrētajā gadījumā, kad termiņš Eiropas patenta attiecināšanai uz Latviju ir nokavēts (par nepilniem sešiem mēnešiem) un līdz ar to zudušas (ja termiņu neatjauno) patenttīpašnieka tiesības uz attiecīgā izgudrojuma aizsardzību Latvijā, faktiskie lietas apstākļi ir tuvi tiem, kādus paredz 2007.g. Patentu likuma 46.panta „Tiesību atjaunošana” noteikumi, kuri, lai varētu piemērot pieteicēja vai patenttīpašnieka zaudēto tiesību atjaunošanu, nosaka nepieciešamību konstatēt „attaisnojošus iemeslus”. Vārda ‘attaisnojošs’ šajā gadījumā iederīgākā nozīme – ‘tāds, kas der par pamatu attaisnojumam’ (*Latviešu literārās valodas vārdnīca*; 1.sēj.; izdevn. „Zinātne”, Rīga, 1972; 460.lpp.; lietojuma piemēri: attaisnojoši dokumenti, attaisnojoši fakti). Arī šā jēdziena saturs nav precīzi nosakāms bez konkrēta izvērtējuma, tieši kādi fakti uzskatāmi par attaisnojošiem iemesliem kādai konkrētai rīcībai vai bezdarbībai. Piemēram, šajā gadījumā būtu jāizvērtē – tieši kādi apstākļi attaisno termiņa neievērošanu Eiropas patenta attiecināšanas procedūrā uz Latviju, lai, neraugoties uz šo kavējumu, attiecīgo tiesību piešķiršana būtu pamatota.

9.4. Iepriekš raksturotie izskatāmās lietas apstākļi ir tuvi arī tiem, kādus paredz EPK 122.panta noteikumi vai Kopienas preču zīmju regulas 81.panta (agrāk – 78.panta) noteikumi, kuri prasa konstatēt „attiecīgajiem apstākļiem pienācīgo rūpību”. Tomēr attiecīgo iestāžu un tiesu praksi, piemērojot minētās normas, kā arī EPK komentārus tiešā veidā izskatāmajā lietā izmantot nevar. Pirmkārt, termiņa atjaunošana un tiesību atjaunošana nav identiski tiesību institūti. Otrkārt, šeit minētās ir starptautisko tiesību normas, kas ir saistošas konkrētās starptautiskās procedūrās EPO vai, attiecīgi, ITSB, bet tās nevar prejudiciāli ietekmēt pašreizējā strīda izskatīšanu, kurš attiecas uz Latvijas normas (1995.g. Patentu likuma 12.panta astotās daļas) piemērošanu procedūrā LPV. Turklāt Kopienas preču zīmju regulas noteikumu piemērošana, lai gan arī notiek rūpnieciskā īpašuma jomā, attiecas uz cita veida tiesību objekta reģistrācijas procedūru, proti, preču zīmju reģistrāciju, ko īsteno patstāvīgā, autonomā Kopienas preču zīmju tiesību režīmā.

10. ApP uzskata, ka konkrētajā gadījumā iespējams sasniegt lietderīgu un taisnīgu rezultātu, 1995.g. Patentu likuma 12.panta astotās daļas noteikumus interpretējot ar vairāku radniecīgajās jomās pārbaudītu principu netiešu palīdzību.

10.1. Jēdziena „dibināti iemesli” saturs minētajā normā nevar tikt pielīdzināts nepārvaramai varai, jo tas nebūtu samērīgi rūpnieciskā īpašuma tiesību iegūšanas procedūru kontekstā. Vienlaikus tas arī nav pielīdzināms vienkāršam vainas iztrūkumam attiecīgo personu rīcībā. Jēdziena „dibināti iemesli” saturs ir izvērtējams atbilstoši specifiskajām patentu procedūrām, kurām ir raksturīgs noteikts darbību kopums, kurš obligāti jāveic, lai attiecīgās tiesības iegūtu un uzturētu spēkā. „Dibināti iemesli” varētu būt tādi iemesli, kurus neizdodas izslēgt, lai gan attiecīgās darbības kopumā atbilst tādām atbildības līmenim, kurā pastāvīgi rēķinās ar to, ka konkrētu procedūrās paredzēto darbību neizpilde vai konkrētu termiņu neievērošana var izraisīt attiecīgo tiesību daļēju vai pilnīgu zaudēšanu.

10.2. Ja patenta pieteicējs vai īpašnieks noteiktu procedūru veikšanu ir uzticējis savam pārstāvim, viņš paļaujas, ka pārstāvis attiecīgos uzdevumus pildīs ar ne mazāku atbildības sajūtu kā viņš pats un izrādīs pienācīgu rūpību. Teiktais vēl jo vairāk attiecas uz profesionālu pārstāvi, kas šādus pakalpojumus piedāvā un veic sistemātiski. Profesionāla pārstāvja birojā jābūt iedibinātai tādai darba organizācijas sistēmai, kas nodrošina visu ar šādiem pakalpojumiem saistīto uzdevumu augsti profesionālu izpildi un nepieļauj kļūdas, kuras varētu kaitēt pārstāvja klientu tiesiskajām interesēm. Tas nozīmē noteiktu mehānismu arī tādu ikdienas (rutīnas) uzdevumu veikšanai, kurus parasti veic pārstāvja biroja darbinieki, – tipveida dokumentu sastādīšanu, korespondences nosūtīšanu, termiņu kontroli. Šo rutīnas pienākumu izpilde profesionālajam pārstāvim jāorganizē precīzi un jānodrošina tās sistemātiska kontrole.

10.3. Ja šādām prasībām atbilstoši organizētā sistēmā, kas nodrošināta ar nepieciešamajiem kontroles mehānismiem, tomēr atgadās atsevišķa kļūda, kuru, izvērtējot atbilstoši visiem lietas apstākļiem, var atzīt par nejaušu, izņēmuma rakstura kļūmi vai neatbilstību, to visdrīzāk var uzskatīt par „dibinātu iemeslu”. Tomēr šādā izvērtējumā būtu jāņem vērā arī tas, kādas ir attiecīgās darbības nepilnību vai termiņu neievērošanas juridiskās sekas. Ja darbības neizpilde noteiktajā termiņā izraisa tiesību zaudēšanu, it īpaši – neatgriezenisku zaudēšanu, ir pamats uzskatīt, ka izpildes un termiņu kontrolei šādā procedūras posmā jābūt īpaši stingrai.

11. Izvērtējot konkrētās lietas faktus, iesniegtos pierādījumus, LPV un apelācijas iesniedzēja motīvus, ApP uzskata, ka lietas apstākļi neattiecināšanai nepieciešamo dokumentu iesniegšanas termiņa nokavējumu un nevar tikt atzīti par „dibinātiem iemesliem”. Patentīpašnieka pārstāvju darbības kopumā neliecina par tādu rūpību, kādu ir pamats sagaidīt no profesionālajiem pārstāvjiem, izpildot patentīpašnieka uzdevumu iegūt patenta aizsardzību norādītajās valstīs, šajā gadījumā – Latvijā.

11.1. Eiropas patenta EP 1 121 156 īpašnieks – uzņēmēj sabiedrība BIOGEN IDEC MA INC. – bija izrādījis savu interesi attiecīgās tiesības iegūt arī Latvijā, par ko liecina norādīto valstu saraksts patenta specifikācijā. ASV juridiskās firmas FOLEY HOAG LLP darbinieks, patentpilnvarotais (*patent agent*) šo interesi attiecīgi izteica vēstulē Vācijas aģentūrai „Vossius & Partner”. Tomēr jau šajā darbību fāzē tika pieļauta grūti izskaidrojama kļūda, attiecībā uz trim valstīm (Albāniju, Lietuvu, Latviju) norādot vienu un to pašu ieteicamo pārstāvniecību, proti, patentu aģentūru „Von Fünér Ebbinghaus Finck Hano” ar adresi Tirānā, Albānijā. ASV firmas FOLEY HOAG LLP profesionālajam pārstāvim, kas parakstījis vēstuli, visdrīzāk varēja būt zināms arī minētās Albānijas firmas mātesuzņēmums, visai liela un pazīstama aģentūra „Von Fünér Ebbinghaus Finck Hano” (EUROMARKPAT Germany), Minhenē, Vācijā, kurai turklāt ir vairākas filiāles Austrumeiropas valstīs (neskaitot filiāli Albānijā) un kura daudz tiešāk, mazāk pastarpināti varētu izpildīt attiecīgo uzdevumu arī Latvijā. Taču neatbilstība netika pamanīta un netika pārbaudīts atbilstošāks uzdevuma deleģēšanas variants.

11.2. Saņemot attiecīgo uzdevumu, šo apstākli nepārbaudīja arī Vācijas aģentūras „Vossius & Partner” profesionālie pārstāvji. Tā vietā, lai sazinātos ar uzdevuma devēju un precizētu, vai norādītā Albānijas firmas adrese nav nejauša kļūda attiecībā uz darbībām Lietuvā un Latvijā, aģentūras „Vossius & Partner” pārstāvis formāli izpildījis prasīto un vēstuli par patenta attiecināšanu uz trim dalībvalstīm adresējis patentu aģentūrai „Von Fünér Ebbinghaus Finck Hano” Albānijā, vēl īpaši norādot (ar izcēlumu tekstā), ka šiem pārstāvjiem attiecīgā Eiropas patenta attiecināšanas uzdevumi bez Albānijas ir jāveic arī Lietuvā un Latvijā. Nav ticams, ka aģentūras „Vossius & Partner” (ar adresi Minhenē) darbinieki nebūtu zinājuši turpat Minhenē esošo aģentūru „Von Fünér Ebbinghaus Finck Hano” (EUROMARKPAT Germany), kuras filiāle ir minētā Albānijas aģentūra. Turklāt nav ticams, ka Vācijas aģentūras pārstāvjiem nebūtu bijis skaidrs gan tas, ka Albānijas uzņēmumam visdrīzāk nebūs pieejami speciālisti tulkojumu sagatavošanai latviešu un lietuviešu valodā, gan arī tas, ka Albānijas profesionālais pārstāvis nevarēs tieši vērsties Baltijas valstu rūpnieciskā īpašuma iestādēs, bet ka tajās būs nepieciešams izmantot vietējos pārstāvjus. Aģentūras

„Vossius & Partner” profesionālajiem pārstāvjiem, visdrīzāk, bija pienākums konstatēt, ka tādējādi kopumā tiks izveidota nepamatoti gara pārstāvības starpnieku ķēde, kas paaugstina potenciālas kļūdīšanās risku un, visticamāk, arī sadārdzina procedūru, – pretēji patenttīpašnieka interesēm. Turklāt FOLEY HOAG LLP vēstulē pat bija izteikta vēlme, lai „Vossius & Partner” ar pārstāvjiem norādītajās valstīs sadarbotos tieši (bez starpniekiem).

11.3. EUROMARKPAT ALBANIA darbinieks, kas saņem pastu un „rūpējas par pieprasījuma sagatavošanu”, skaidro, ka no „Vossius & Partner” saņemto vēstuli uztvēris kā cirkulāru vēstuli, kura tikusi nosūtīta arī uz „Von Föner Ebbinghaus Finck Hano” (EUROMARKPAT Germany) un pārstāvju birojiem Latvijā un Lietuvā, tāpēc tikai apstiprinājis instrukciju saņemšanu, bet šā patenta attiecināšanas procedūru turpinājis vienīgi attiecībā uz Albāniju. No šā paskaidrojuma-liecības netieši var secināt, ka attiecīgo uzdevumu izpildi šīs aģentūras profesionālie pārstāvji nekontrolēja vai kontrolēja nepietiekami un nepamatoti paļāvās uz biroja darbinieku. Ja profesionālais pārstāvis (kurš vēlāk parakstīja ziņojumu „Vossius & Partner” par pieteikuma iesniegšanu Albānijas patentu iestādē) būtu personiski iepazinies ar „Vossius & Partner” vēstuli, tas nebūtu varējis neievērot īpaši izcelto vēstules teksta daļu ar uzdevumu šā patenta attiecināšanu, papildus Albānijai, veikt arī Lietuvā un Latvijā.

11.4. Kad Albānijas pārstāvis 04.04.2006 ziņoja aģentūrai „Vossius & Partner” par dotā uzdevuma izpildi Albānijā, vēl nebija par vēlu vienā vai otrā no korespondējošajām aģentūrām konstatēt, ka uzdevums ir izpildīts tikai daļēji, un uzsākt nepieciešamās darbības arī attiecībā uz Latviju un Lietuvu, kur šā patenta attiecināšanas termiņš bija 22.05.2006. Tas nebūtu bijis par vēlu pat vēl 2006.g. 8.maijā, kas bija „Vossius & Partner” norādītais termiņš uzdevuma izpildei visās trīs minētajās valstīs un kad aģentūrai „Vossius & Partner” bija pamats sagaidīt Albānijas kolēģu ziņojumu par pārējām uzdevumā ietvertajām valstīm. Tomēr attiecīga pārbaude no profesionālo pārstāvju puses arī šajā brīdī, uzdevuma izpildes nobeiguma posmā, izpalika. ApP uzskata, ka šos trūkumus pārstāvju darba organizācijā neattaisno skaidrojums, kas sniegts Vācijas patentpilvarotā Nikolaja fon Fīnera (Dr. *Nicolai von Föner*) apliecinājuma vēstulē: „fakts, ka [...] rīkojuma saņemšana bija apstiprināta [...], noveda pie secinājuma, ka viss ir kārtībā un ka atskaites par Lietuvu un Latviju tiks atsūtītas”.

12. Tādējādi ApP secina, ka apelācijas apmierināšanai nav pietiekama pamata.

III. Ņemot vērā šā lēmuma I un II daļā minētos argumentus un secinājumus, vadoties no 2007.g. Patentu likuma 39., 40. un 42.panta normām par apelācijas iesniegšanu un izskatīšanu un pamatojoties uz 1995.g. Patentu likuma 10.panta piektās daļas un 12.panta astotās daļas noteikumiem, Apelācijas padome **nolemj:**

1. noraidīt uzņēmēj sabiedrības BIOGEN IDEC MA INC. (ASV) apelāciju par Patentu valdes 2007.gada 15.maija lēmumu par atteikumu atjaunot termiņu Eiropas patenta EP 1 121 156 attiecināšanai uz Latviju un minētā patenta attiecināšanas uz Latviju noraidījumu, – un atstāt spēkā minēto lēmumu;

2. Patentu valdes Izgudrojumu ekspertīzes departamentam un Valsts reģistru un dokumentācijas nodaļai, pamatojoties uz šo lēmumu, 2007.g. Patentu likumā noteiktajā kārtībā izdarīt Patentu reģistrā, kā arī citā LPV dokumentācijā nepieciešamos ierakstus, kas ir saistīti ar Eiropas patenta EP 1 121 156 attiecināšanas uz Latviju atteikumu.

Apelācijas padomes lēmumu sešu mēnešu laikā pēc lēmuma noraksta saņemšanas var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā; pieteikuma iesniegšana tiesā aptur Apelācijas padomes lēmuma darbību (2007.g. Patentu likuma 42.panta septītā un astotā daļa).

Šis lēmums, ja tas nav pārsūdzēts noteiktajā laikā, stājas spēkā pēc tam, kad notecējis termiņš tā pārsūdzēšanai.

ApP sēdes priekšsēdētājs

/paraksts/

J.Ancītis

ApP sēdes locekļi:

/paraksts/

A.Pāže

/paraksts/

J.Ratenieks